

Sažetak:

Procjenjuje se da se medicinsko znanje udvostručuje svakih pet godina. Istraživanja su, međutim, pokazala da rezultati medicinskih istraživanja sporo ulaze u kliničku praksu. Budući da je povezivanje rezultata temeljnih i primijenjenih istraživanja sa svakodnevnom praksom jedan od ključnih preduvjeta poboljšanja zdravstvene skrbi, prepoznavanje tog raskoraka dovelo je do razvoja medicine utemeljene na dokazima (engl. *evidence-based medicine - EBM*).

Medicina utemeljena na dokazima označava promišljen i metodički pristup u postupku donošenja medicinske odluke i predstavlja prijelaz tradicionalne paradigme kliničke prakse, koja se oslanjala na osnovna znanja o tijeku i prognozi bolesti, intuiciju i kliničko iskustvo, na novu paradigmu u kojoj kvalitetan medicinski dokaz (engl. *best evidence*) zauzima središnje mjesto u postupku kliničkog odlučivanja. Snaga najboljeg dostupnog znanstvenog dokaza povezuje se s kliničkim iskustvom i izvrsnosti liječnika te s osobnim vrijednostima bolesnika. Samo odluka donesena kombinacijom svih triju sastavnica ima obilježja dobre kliničke odluke, i u konačnici daje optimalan klinički ishod i osigurava kvalitetu življenja bolesnika. Metodologija medicine utemeljene na dokazima objedinjuje traženje informacija, kritičku prosudbu, sažimanje informacija i primjenu informacija u svakodnevnoj kliničkoj praksi. Potrebne vještine za prakticiranje medicine utemeljene na dokazima uključuju: poznavanje informacijskih tijekova, oblikovanje strategije traženja informacija, pronalaženje izvora informacija, probir nađenih informacija, te analizu i interpretaciju informacija.

Iako sve više medicinskih fakulteta u svijetu uključuju programe učenja medicine utemeljene na dokazima u dodiplomsku i poslijediplomsku nastavu, načela medicine utemeljene na dokazima nisu dovoljno prisutna u kliničkoj praksi. Liječnici nedovoljno prakticiraju medicinu utemeljenu na dokazima, prije svega zbog nedostatka vremena za svladavanje metodologije medicine utemeljene na dokazima. Kao potpora liječnicima pri prakticiranju medicine utemeljene na dokazima, prije svega u pronalaženju objavljenih znanstvenih dokaza, pojavio se model mrežnog informacijskog servisa.

Upravo na tragu takvih kretanja, *Središnja medicinska knjižnica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* u suradnji s uglednim medicinskim časopisom *Croatian Medical Journal*, pokrenula je projekt izgradnje i uspostave mrežnog informacijskog servisa. Namjera je bila s jedne strane istaknuti vrijednost kliničke prakse utemeljene na dokazima i pomoći liječnicima da načela i mogućnosti medicine utemeljene na dokazima primijene u svakodnevnom radu, a s druge strane poticati kliničku praksu utemeljenu na dokazima u našoj zdravstvenoj zajednici. Informacijski servis, nazvan «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*» (http://www.cmj.hr/HS/Klinicko_pitanje/index.htm), nudi liječnicima znanstveno utemeljene odgovore na njihove kliničke probleme. Uz pomoć posebno dizajniranog web obrasca, korisnik servisa upućuje klinički upit. Knjižničar analizira upit, odnosno klinički problem, pretražuje informacijske izvore (baze podataka koje sadrže sustavne preglede, časopise sažetaka, smjernice...), te kritički prosuđuje nađene informacije, polazeći od načela i metodologije medicine utemeljene na dokazima. U najkraćem mogućem vremenu korisnicima se elektroničkom poštom šalje odgovor, odnosno izbor literature koja sadržava pouzdane znanstvene dokaze. Mogu li se pronađeni dokazi primijeniti na konkretnu kliničku situaciju, odnosno bolesnika, utvrđuje i odluku donosi isključivo liječnik koji je pitanje postavio.

Medicina traži rješenja za djelotvorno povezivanje onih koji stvaraju i pohranjuju medicinsko znanje i onih koji ga primjenjuju. Osobito u zemlji nejednolike i nedostatne informacijske infrastrukture, informacijski mrežni servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko*

pitanje!» kao komunikacijsko pomagalo, mogao bi imati iznimno važnu ulogu u prijenosu valjanih, znanstveno utemeljenih medicinskih dokaza u kliničku praksu.